

SOSIAALITYÖN ASEMOITUMINEN RAKENTEISSA

- Anneli Pohjola
- Professori (emer.)
- Sosiaalityön tutkimuksen päivät
16.5.25
- Lapin yliopisto

SOSIAALITYÖ YHTEISKUNNASSA JA YHTEISKUNTA SOSIAALITYÖSSÄ

- Sosiaalityön tavoitteet ja tehtävät määrittyvät poliittisella tasolla
 - poliittinen ilmasto, prioriteetit & resursointi muokkaavat st
- Rakenteelliset tekijät rajaavat JA mahdollistavat
 - keskeistä palvelujärjestelmän rakentuminen – mahdollisuudet tehdä kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista st
- Sosiaalityön mandaatti institutionaalisena toimijana
 - asiantuntijuus, autonomia, harkintavalta, lakisääteisyys
- Yhteiskunnallinen neuvoteltu järjestys
 - ihmisten elinoloihin ja vaativiin tilanteisiin vastaaminen & muutoksen tuottaminen eri tasoilla
 - ytimessä sosiaalityön uudelleen orientoituminen murroksen yhteiskunnassa

Yhteiskunnallinen murros meneillään

- Paradigmamuutoksia läpi yhteiskunnan – ideologiset muutokset
- Ihmiskäsityksen muutokset – yhdenvertaisuus, vastuu kaikista vai eriarvoisuus sallittua? - homo economicus
- Yhteiskunnallisten sopimusten murros – luottamusyhteiskunta?
- Demokratian murros – luottamuspula, poliittinen vastakkaisasettelu
- Kansalaisyhteiskunnan muutos – kolmas sektori yk:n tukipilarina, demokratian tukijana vai karsittavana toimintana?
- Turvallisuuskäsityksen muutos – ulkoinen uhka, rajat, varustautuminen vai hyvinvointiturvallisuus, yhteiskuntarauha
- Kulttuurinen ja kielellinen muutos – ilmapiiri, puhettavat, kielteiset sävyt

Paradigmamuutoksiin vastaaminen

- Poliittikkamuutokset – sosiaalipoliittisen tavoitekeskustelun katoaminen – onko meillä sosiaalipoliittinen visio?? – Sosiaalityön visio
- Taloudellistaminen – talous määrittää yhteiskunnalliset ratkaisut – talouskuri ja säästäminen – entä talous välineenä määrittäjän sijasta? - Sosiaalitaloustiede
- Markkinoistuminen – mallina liiketoiminta & kilpailu - valtio ja julkinen kulueriä, tehtävä ei ole osoittaa suuntaa, vaan luoda edellytyksiä markkinoille – sosiaalipalvelut yksityistyneet
- Sosiaalisen liudentuminen hyvinvoinniksi – ”hyvinvointi ja terveys” - mihin sosiaalityö ankkuroituu?
- Yksilöityminen – kokonaisuuksien, yhteisvastuun ja turvarakenteiden sijasta keskiössä postmodernit minäyksilöt – ongelmat yksilön ongelmia?
- Ilmiöiden terveydellistäminen & medikalisaatio – hoidon paradigman kautta ikääntyminen, päihdekysymykset, mielenterveys, vammaisuus – sosiaalityön rooli?
- Kulttuuriset muutokset – kulttuuristen pohjavirtojen vastakohtaistuminen, politiikan arvomuutokset, luottamusyhteiskunnan murtuminen? Kieli & käsitteet ohjaavat – st kieli?

SOSIAALITYÖ RAKENTAA MYÖS ITSE HÄKKINSÄ (rakenteensa)

- St yhteiskunnallisena toimijana kääntynyt yksilöön – kohtaaminen, vuorovaikutus, diskurssit – entä asianajo, vastuu, vaikuttaminen
- St:n eriytyminen, pirstaleisuus – kokonaisvaltaisuuden hallinta?
- ”Ei-kieli” – st:tä ei voi määritellä, st:n vaikuttavuutta ei voi tutkia, ei voi ottaa viitteitä muiden alojen kehityksestä, vaan tarvitaan omat (erit. th)
- Kielikuvat - st:n viimesijaisuus, st haavojen hoitoa/haavoittuvuus, toiminta byrokratiana – kaikkien tukija vaikeissa elämäntilanteissa
- Valinnat - ylläpidetään sirpaleisia koulutusratkaisuja, vaikka niiden avulla päästään perustelemaan kelpoisuuksien alentaminen, jätetään johtamistehtävät ja päätöksenteko muille professioille
- Kriittinen st = sosiaalityön kritiikki, ”umpi-itsekriittinen st vai kehittävä ja rakentava suhde sosiaalityön mahdollisuuksiin

ITSESTÄÄN TIETOINEN, RAKENTAVA ST

- Kriittis-emansipatorinen, yhteiskunnallinen vaikuttaja
 - Rakenteissa toimiva, rakenteita kehittävä, yhteiskunnan omatunto – ihmisarvo, sosiaaliset oikeudet, oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus
 - vastavaikuttaminen, vastasuunnittelu, yhteiskunnallinen ääni
- Perustuu tutkimusperustaiseen asiantuntijuuteen
 - translationaalinen tiede & muutoksen tutkimuksen metodologia
 - tutkiva ja kehittävä työote käytännöissä
- Rakentaa yhteistyöalueille (yta) sosiaalihuollon yliopistolliset TKKI (tutkimus, koulutus, kehittäminen, innovaatiot)-rakenteet
 - osaamiskeskukset, vaativan erikoisosaamisen porrastus
- Tuottaa tutkimukseen perustuvan palveluvalikoiman & tutkimusnäyttöön perustuvat työmenetelmät, hallitsee vaikuttavuuden tutkimuksen
- Ottaa alansa johtamisen ja sisältöohjauksen haltuun – määrittelee itsensä
- **Ytimenä kirkas visio st tulevaisuudesta**, näkemys siitä mihin pyritään

MUUTOS ON MAHDOLLISUUS (Kananoja 1997)

Kohti itsestään tietoista rakenteita muokkaavaa,
Itsensä määrittelevää,
rakentavaa sosiaalityötä!

Kiitos!